

Inspreektekst Giel van Herten – behandeling POVI 2026

Voorzitter, Statenleden,

Dank voor de gelegenheid om hier vandaag in te spreken.

Mijn naam is Giel van Herten. Ik ben fruitteler in Grathem.

Voorzitter,

Boeren willen ondernemen. Ze willen investeren, verduurzamen, aanpakken en door. Niet stilstaan, maar vooruit. Daarvoor is ontwikkelruimte en duidelijkheid nodig.

En juist daar zit mijn zorg bij deze POVI. Zeker nu ik ook de ontwerp omgevingsverordening gelezen heb waarin de POVI via instructieregels en direct werkende regels bindend wordt voor gemeenten en voor agrarische ondernemers zoals ik.

Als het doel van deze visie is om boeren te laten zien wat waar mogelijk is en wat je toekomstperspectief is, dan vrees ik dat dat met de veelheid aan zones, kaartlagen, gebiedspaspoorten en motiveringsplichten niet gelukt is. Voor veel ondernemers is het niet meer te overzien.

Om een voorbeeld te geven: voor veel grondgebonden bedrijven, waaronder dat van mezelf, zijn teeltondersteunende voorzieningen geen luxe, maar een noodzakelijkheid om onze gewassen te kunnen teelten. Denk bijvoorbeeld aan afdekplastic, hagelnetten, insectengaas, vraatnetten, teelttafels, lage tunneltjes en stellingen. Alles bedoeld om het gewas te laten groeien, de oogst te spreiden of het gewas te beschermen tegen weersinvloeden, ziekten en plagen.

Maar als u mij nou vraagt of ik op mijn gronden binnen de groenblauwe landbouwzone nog teeltondersteunende voorzieningen mag plaatsen dan moet ik u het antwoord schuldig blijven. Dan moet ik motiveren dat deze “ingreep” niet in strijd is met de doelen en opgaven volgens de onderliggende kaartlagen, de instandhouding van natuurdoeltypen in aangrenzende gebieden van het Natuurnetwerk Limburg en er mag geen sprake zijn van verlies van landschappelijke kernkwaliteiten, waaronder het groene karakter, het visueel ruimtelijk karakter, het cultuurhistorisch erfgoed en het reliëf. Mag ik zeggen dat ik er weinig vertrouwen in heb hoe een gemeente dit allemaal moet gaan afwegen?

Juist bedrijven die willen ontwikkelen, vernieuwen of inspelen op veranderingen in de markt, moeten kunnen begrijpen waar ze aan toe zijn en waar de kansen liggen. Als dat niet meer lukt, dan gaan ondernemers afwachten en wordt er niet geïnvesteerd, ook niet in duurzaamheid dus. Of ondernemers haken af. Ook bedrijfsopvolging komt onder druk. Bedrijfsopvolgers durven deze stap niet meer te zetten als het beleid onvoldoende

duidelijkheid biedt over het toekomstperspectief. Boerderijen waarop vaak al generaties binnen dezelfde familie wordt geboerd, komen dan leeg te staan.

Dat er duidelijkheid moet zijn over het toekomstperspectief geldt ook voor ondernemers die vanuit een andere tak een nieuwe richting zoeken. Veehouderijbedrijven die deelnemen aan stoppersregelingen moeten immers ook een realistisch alternatief hebben om naar over te schakelen. Ook voor die bedrijven geldt: als je wilt dat omschakeling slaagt, moet er ruimte zijn om je te ontwikkelen.

Voorzitter,

Wat mijn collega's en ik nodig hebben, is niet nog meer onduidelijkheid, nog meer beperkende regels, maar een helder perspectief. Boeren moeten kunnen zien wat mogelijk is, welke kant zij op kunnen. Nu zien veel ondernemers vooral zones, lagen, paspoorten, verzwaarde motiveringsplichten en toekomstige beperkingen. Een systeem dat zo ingewikkeld is geworden dat het vertrouwen niet groter, maar kleiner wordt.

En dat is precies het tegenovergestelde van wat je met een omgevingsvisie zou moeten willen bereiken.

Want een boer die niet meer weet waar hij aan toe is, gaat niet meer investeren. Een opvolger die niet weet of er ruimte is om verder te gaan, zet die stap niet meer. En een sector die niet kan ontwikkelen, verliest uiteindelijk ook haar bijdrage aan economie, landschap, leefbaarheid en voedselzekerheid.

Mijn oproep aan u is daarom om bij de verdere behandeling en uitwerking van deze POVI nadrukkelijk oog te houden voor de praktijk. Zorg dat de randvoorwaarden voor ontwikkeling op orde zijn. Zorg dat noodzakelijke doorontwikkeling en daarvoor benodigde voorzieningen, zoals teeltondersteunende voorzieningen, mogelijk blijven. En zorg vooral dat boeren weer kunnen begrijpen waar ze aan toe zijn.

Want als het perspectief niet duidelijk is, dan verdwijnt niet alleen ontwikkelruimte. Dan verdwijnt ook het vertrouwen dat er na ons nog boeren toekomst zien in het mooiste beroep dat er is.

Dank u wel.